

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Penamene šteje se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in težljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-30, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik: konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarica Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20.

Polno-hranilni račun šteje 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministrski svet avstrijski.

DUNAJ 19. (Izv.) Ob 3 popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je po čistoizoliranih poročilih razpravljalo le o tekočih zadevah. Na razgovoru je bila sicer tudi splošna politična situacija, a ni bilo ničesar sklenjeno, ker se nahajata češka in galicijska kriza še v tako slabem štadiju, da ni bilo mogoče zavzeti nobenega konkretnega stališča.

Rauch poklican k Tiszi.

BUDIMPEŠTA 19. (Izv.) Ministrski predsednik grof Tisza je povabil za 22. t. m. k sebi bivšega hrvaškega bana, Pavla barona Raucha. Rauch se sestane pri tej priliki tudi s kraljevim komisarjem hrvaškim, baronom Ivanom Skerleczom.

Kralj Ferdinand odlikoval Wagnerja.

DUNAJ 19. (Izv.) Zloglasnega korespondenta „Reichspost“ v prvi in drugi balkanski vojni, ki se je s svojimi poročili nesmrtno blamiral, je bolgarski kralj Ferdinand odlikoval z visokim redom. Značilno za tega korespondenta „najbolj krščanskega lista“, kakor se „Reichspost“ sama imenuje, je, da je sedaj stopil v službo strogo židovskega „Neues Wiener Tagblatt“.

Viljem pride zopet na Dunaj.

DUNAJ 19. (Izv.) Dne 23. oktobra obišče cesar Viljem prestolonaslednika, nadvojvodo Franca Ferdinanda, v njegovem gradu v Konopištu. Dva dni pozneje pride na Dunaj, kjer poseti cesarja Franca Jožeta v Schönbrunn.

Policare v Bordeauxu.

BORDEAUX 19. (Kor.) Predsednik Policare je prispel opoldne semkaj in je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Grški kralj Konstantin prispel v Pariz.

PARIZ 19. (Kor.) Grški kralj Konstantin je prispel danes popoldne strogo inkognito v Pariz.

Železniška nesreča na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. (Kor.) Brzovlak št. 1503 je včeraj ponoči zadrl pri postaji Hort v neki tovorni voz, ki se je vsled viharja odtrgal. Vlakovodja, strojevodja in neki poštali uslužbenec, so bili lahko ranjeni, dočim so se vsi privatni potniki rešili.

Kolera na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. (Kor.) Glasom poročil notranjega ministrstva se je pojavilo v provinci 19 novih slučajev kolere.

Japonsko-kitajski spor in Anglija.

LONDON 19. (Izv.) V tukajšnjih diplomatičnih krogih so prepričani, da bi japonska končnica le skušala, da izrabi sedanjo krizo na Kitajskem za to, da se okoristi s kakimi teritorialnimi pridobitvami. Anglija opazuje postopanje japonske s skrajnim nezaupanjem in vedno bolj se oglašajo glasovi, ki zahtevajo, naj se v tem vprašanju sporazume z Nemčijo in nastopi skupno ž njo proti oslavitvi Kitajske na korist japonske.

Mir na Balkanu.

SOFIJA 19. (Izv.) Bolgarski delegati so prišli z zastopniki Turčije v vseh glavnih vprašanjih do popolnega sporazuma. Tudi ostala manj važna vprašanja bodo kmalu rešena.

CARIGRAD 19. (Kor.) V protokolu, ki so ga sestavili bolgarski in turški delegati,

se nahaja tudi točka, ki določa, da se smejo muslimani, ki pridejo pod turško oblast, tekom 4 let izseliti in prodati svoja posestva. Tekom te dobe ostanejo vsi ti muslimani trški podaniki. Kakor se zagotavlja, so bolgarski delegati sprejeli točko, ki priznava pravice muslimanov v muslimanskih občinah. Tudi v vakufskem vprašanju je prišlo v principu do sporazuma.

Mladoturški kongres.

CARIGRAD 19. (Kor.) Danes je bil tu otvorjen mladoturški kongres in sicer ob zelo veliki udeležbi. Posvetovanj se je udeležilo veliko število senatorjev in bivših poslancev, celo iz onih dežel, ki so prišle sedaj pod balkanske države. Za predsednika je bil izvoljen senator Ahmed Riza.

Grška grozodejstva nad Bolgari.

SOFIJA 19. (Kor.) „Ag. tel. Bulgare“ poroča: Vlada je dobila avtentično obvestilo, da so G. ki okoli 2500 Bolgarov iz okolice Lerina odpeljali na neki neobjavljeni otok v Egejskem morju, kjer so bili deloma pomorjeni, deloma pa so umrli vsled lakote. Dejstvo je vzbudilo v Macedoniji veliko razburjenje.

Albanske homatije.

DUNAJ 19. (Izv.) „Agence d'Athènes“ poroča iz Drača: Zupan, mufti in grško-pravoslavni škof v Draču so obvestili zunanje zastopnike velevladi, da se popolnoma strinjajo s postopanjem notranjega ministra Essad paše in zahtevajo rekonstrukcijo sedanje provizorične valonske vlade in premestitev sedeža vlade v Drač.

DRAČ 19. (Izv.) Essad paša izda v Draču svoj časopis, ki bo izhajal v albanskem jeziku.

Albanski vpadi v srbsko ozemlje.

DUNAJ 19. (Izv.) „Neue Freie Presse“ poroča: Na severni srbsko-albanski meji je prišlo včeraj in danes zopet do jako krvavih bojov med albanskimi roparji in Srbi in Črnogorci. Belgrajske bolnišnice so dobile obvestilo, da je 40 ranjencev na potu v Belgrad. Vpadi Albancev v srbski teritorij se vedno ponavljajo. Srbska vlada je pozvala velesile, naj napravijo tozadevno mir in red, kajti sicer bo Srbija primorana, da nastopi v tem vprašanju na lastno pest.

Koroške posebnosti.

I.

Državnozborni poslanec Dobernik je v državnem zboru na Dunaju dne 17. junija 1913 v svojem govoru rekel med drugimi: „Razmere naše dežele (Koroške) so čisto posebne... te so vzrok, da so večino slovenskega prebivalstva, ki hoče v resnici mir, v ti zbornici menjaje se zastopeli nemški poslanci... Sedaj se nahajamo v prijetnem položaju, da imamo v naši sredi rojenega Slovence. Ta rojeni Slovenec, ki se popolnoma in javno priznava k nemškemu Nationalverbandu, more takoj vstati in potrditi, kar jaz tukaj lahko trdim kot zastopnik koroškega glavnega mesta Celovca.“

Dobernik je na tem mestu povedal, da so razmere na Koroškem čisto posebne; in, žalibog, res je, kar je povedal, čeravno ni hotel povedati v istem smislu, ki je v resnici resničen. Razmere med koroškimi Slovenci so že dolgo časa predmet slovenskih listov, posebno „Edinosti“, ki izmed vseh slovenskih dnevnikov najbolj energično zastopa težnje koroških Slovencev.

matere: „Dobra, ljuba mama, ti boš obupavala, ker je komisija izvršena.“ Potem je pripravedoval o žaljivem sumu, ki ga je izrazil Marianne in ki ga je prisilila, da govori brez vsacega nadaljnjega obotavljanja. Povedal je, ki je tudi, kako je mlada vdova sprejela njegovo sporočilo.

„Vidiš, ljuba mama,“ je dostavil, „da se tvoje bojzani glede končnega rezultata moje misije niso izpolnile in da markiza ni obrnila svoje jeze proti meni, kakor si ti prorokovala.“

„Moj ljubi sin,“ je odvrnila stara dama veselo, „pozabila sem, da bi morali povprašati samega vraga, ako bi hoteli soditi že v naprej, kako bo o kaki priliki čutila kaka ženska.“

Mledi mož pa je molče in zamišljen nadaljeval svojo pot, kakor da ni čul dovtipa svoje matere.

VI.

Naslednjega jutra zgodaj je stopil Maurice v sobo svoje matere, ko je še spala. Vzbudila se je in ko je ušla svojega sina ob tako nenavadni uri — menda ni bila še sedma ura — in videla, da je bled in utrujen, kakor kdo, ki ni spal vso noč, je klicala in mu zaklicala: „Za božjo voljo, kaj se je zgodilo?“

Največja posebnost, kakoršnje ne bi noben Diogen našel z nobeno lučjo nikjer na svetu, so že tolikokrat imenovane in opisane koroške ljudske šole, takozvane utrakvistične šole. Ta unikum, ali Dobernikova posebnost, je na tihem gojena in na vso moč pospeševana, krivična protizakonita naprava, — ali institucija, kakoršno rabi nemški Volksrat za poneumnevanje, ali, v prvi vrsti, za poneumnevanje slovenskih otrok. O zdravi domači pameti, ki bi morala biti navzoča pri vzgoji otrok, ni tu ne duha ne sluha, da se tudi najprostejši človek, ako ima le malo zdrave domače pameti, ne more dovolj načuditi, kako morejo učeni in izkušeni gospodje, kakor ekselencia Fries-Sklene, predsednik deželnega šolskega sveta, I. Benda, nadzornik ljudskih šol, in drugi gospodje, kakor Zeche in Matterdorfer I. dr., dopuščati, da se na tako nepedagogičen in obenem nezakonit način, oziroma, s nezakonito prepovedano pedagogiko, vzgaja slovenska deca na Koroškem. Gospodje v deželnem šolskem svetu imajo menda, račun g. Bende, vsi akademsko izobrazbo in misli bi človek, da imajo ljudje z akademsko izobrazbo tudi nekaj pravnega čuta, in da bodo obenem, kot uradniki, kot nastavljenici države, spoštovali njene temeljne zakone, ter da bodo, ker so poklicani v to, skrbeli, da se zakoni izvršujejo in ne teptajo. Toda, kdor sodi tako, se moti in vara, grdo vara, in mora polagoma izgubiti vse zaupanje v pravičnost uprave, v pravičnost in nepristranost avstrijskih uradnikov. Ne more se človek dovolj načuditi takemu postopanju gospodov v koroškem deželnem šolskem svetu, ki vendar vsi dobro vedo, da je državno sodišče z odlokom od 5. julija 1910 št. 264, in z odlokom 5. aprila 1911 št. 110, in pozneje upravno sodišče z odlokom od 16. febr. 1911 št. 1667 in od 11. oktobra 1911 razsodilo in jasno odločilo, da so institucije, kakoršnje so utrakvistične šole, prepovedane, ker so protizakonite.

Vendar se gospodje pri deželnem šolskem svetu in tudi pri naučnem ministertvu boje za te protizakonite institucije in jih čuvajo, gojijo in negujejo, kakor največji zaklad, kakor iznajdbo, na katero treba paziti z vsemi močmi, da ne izvedo kaj o nji širši sveta in da ne bi se morda kak drug narod polastil njenega patenta.

84 utrakvističnih šol imamo koroški Slovenci.

Kljub naporom, da bi jih deželni šolski svet odpravil, kar bi sicer moral storiti sam od sebe, ker so, kakor že omenjeno, protizakonite, se koroškimi Slovincem dosedaj še ni posrečilo, odpraviti ta nestvor pedagoških institutov, a koravno pripoznavajo najvišje pravosodne instance v državi, kakor državno in upravno sodišče, da je pravica na strani koroških Slovencev!

II.

Če se oziramo po političnih okrajih na Koroškem ter motrimo kraje, prebivalstvo in šole v posameznih krajih, dobivamo sledečo sliko. V okrajuem glavarstvu Šmohorju imamo 30 šol z 72 razredi. 6 enorazrednic, 20 dvorazrednic, 2 triazrednic, 1 štiri in 1 šestrazrednica. Po ljudskem številu je bilo leta 1900 v šmohorskem okraju 4560 Slovencev in 5725 Nemcev. Slovenci tvorijo torej v tem okraju malodane polovico prebivalstva, pa nimajo nobene slovenske šole razun 6 utrakvističnih in sicer: V Blačah dvorazrednico z nemškonačional-

nimi učitelji. Otok je okoli 100 v Štebnju štirirazrednico z nad tristo otrok. Učitelstvo vse nemškutarsko. V St. Pavlu na Zili dvorazrednico s 90 otroci; v Meličah dvorazrednico s 115 otroci; v Brdu dvorazrednico s 124 otroci in v Goricah dvorazrednico s 130 otroci. Na vseh teh šolah, kjer naj bi po „utrakvističnih“ predpisih poučevali učitelji prvo leto v slovenščini, se navadno na slovenščino ne ozirajo in se otroci tako, ko so začeli hoditi v šolo, trpinčijo s poukom v jeziku, ki jim je sploh popolnoma neznan. Na drugi strani pa izvršuje to delo učitelstvo, ki nima sploh nobenega pojma o slovenščini in ki smatra za nekaj mordernega, če more ob sleherni priliki zaničevati vse, kar je kmetskega in slovenskega.

Takim pedagogom je izročena slovenska mladina v zilijski dolini, v tej najzapadnejši in najsevernejši postojanki jugoslovanstva. Okoli 860 otrok pohaja dan za dnem utrakvistične šole, kjer jim 15 nemškonačionalnih učiteljev in učiteljic delijo pouk v blaženem nemščini in o vsem, kar je nemško in zopet nemško. Veliko število otrok pa mora pohajati v popolnoma nemške šole tudi v zilijski dolini, kakor tudi v drugih krajih Koroške, kjer imajo t. zv. nemško organizirane šole. Vidimo torej, da je res, kar je rekel Dobernik, da namreč ob vsakem koraku naletamo na posebnosti in da so razmere v zilijski dolini na Koroškem čisto posebne. (Zvršetak pride.)

Domače vesti.

Iz sodne službe. — Pravni praktikant Marko Ružič je imenovan za sodnega avskultanta. — Za kancelista pri okr. sodišču v Gradiski je imenovan pisarniški čeljadant v Rovinju, Peter Benussi. — V Pulji je pri tamošnjem okr. sodišču razpisano mesto funkcionarja državnega pravdnštva z letno nagrado K 1000. — Prošnje z dokazom znanja deželni jezikov do 15. oktobra ces. kr. drž. pravdnštva v Rovinju.

Imenovanje ravnatelja mestne bolnišnice tržaške, ki se je izvršilo v pred-snočni tajni seji mestnega občinskega sveta, je moralo presenetiti vse, kar še količkaj pravično misli in čuti v Trstu. Imenovan je bil namreč za ravnatelja neki dr. Giulio Ascoli.

To imenovanje pa ima svojo zelo zanimivo predzgodovino. Kakor je znano, mora imeti zdravniško osebje mestne bolnišnice avstrijsko državljanstvo, a magistratni kamorji je prav posebno prikastel k srcu ta dr. Ascoli, ki pa je bil v veliko žalost gospodov na magistratu — renjiko in ni imel avstrijskega državljanstva. Zaradi te Ascolijeve nesreče so odlašali imenovanje ravnatelja toliko časa, da bi si dr. Ascoli med tem mogel dobiti avstrijsko državljanstvo. Stvar pa je bila nekoliko težavna, kajti najenostavnejša pot, da bi mu bila tržaška občina sama zagotovila domovinsko pravico, vendar ni šlo, kajti stvar bi bila vendar preočividna, in zato je renjiko dr. Ascoli romal na Češko, da si tam pridobi domovinsko pravo.

Slovenski delavci in tržaški Slovenci sploh, udeležite se v čim lepšem številu jutrišnje veselice, ki jo priredi NDO ob svoji 6 letnici!

nja, preudariti vse konsekvence, vso daleko-sežnost. Mati, te konsekvence so se mi zdele tako kočljive, tako resne, tako nevarne... da sem sklenil, da se z begom odtegnem nevarnosti... Ali me umeješ, dobra mati, in, ali me odvečeš od tega, da bi se izjavil razločneje?

„Ti ljubiš Marianne?“

„Ne, mati, ne ljubim je, kakor tudi ona ne ljubi mene; ali po okolnostih, po zapletitajih, znanih tudi tebi, in ker je vrhu vsega, kakor si menila ti, vrag posegel vmes — kajti dobro sem te razumel, mati, sinoči — je prišlo med nama, vidiš, mati, do tistih vlezalupnih prizorov, ki so pretresli žvece, omehčali srca; in sedaj naj bi se gledala vsak dan, tedne, naj bi živela v najtesnejšem prijateljstvu, ko še vstrepeče v nas spomin na ono, kar vse se je dogodilo...! To vse ni prav nič nevarno zanjo; toda, mati, priznavam ti odkrito, da ne vem, ali ne bi moglo postati nevarno za me, ker prideta v igro moj mir in moja čast; in ker ne bi hotel tvegati ne prvega, ne druge, je bolje, da odhajam.“

Ali dečko, kaj ti prihaja na misel? Je-li tvoje srce tako slabo, vojaka, topničarja? — Je vsliknila grcinja.

(Daje.)

PODLISTEK.

Prisega.

Spisal OCTAVE FEUILLET.

Gospa Combaleu, gospa Frimeuse in župnik so sedeli in so se zdeli vsak na svoj način vznemirjeni, ali pa radovedni radi tega dolgega sestanika na štiri oči pri luninem svitu.

Seveda so zastoj čakali kakega pojasnila: in ker se je vsakdo bavil s svojimi mislimi, se je konverzacija vlekla le s težavo nekoliko minut, dokler ni grcinja, ki je postala nestrpna, da bi izprašala svojega sina, pozivala na odhod z izgovorom na hudo migreno. Ko se je Maurice postavil, je rekla markiza, ozrši se na teto z malo dobrohotnim pogledom: „Gospod Frimeuse, kdaj mi privoščite veselje, da bom jahala v vaši družbi?“

„Ali... kedaj želite?“

„Nu, jutri, ob desetih.“

Poklonil se je in odšel. Ko sta bila nekoliko korakov oddaljena od gradu, je rekel Maurice, da je prehitel vprašanja svoje

vico. Kakor pravi „Corriere Adriatico“, je veliki Italijan dr. Ascoli plačal neki prispevek za „Družbo sv. Cirila in Metoda“, da ga je dotična češka občina — baje sama Praga — sprejela v svojo občinsko zvezo. No, z „Družbo sv. Cirila in Metoda“ se je „Corriere“ nekoliko zmotil, toda verjetno pa je, da je plačal veliki Italijan dr. Ascoli dotični prispevek češki „Matici školski“, ki pa je v svojem bistvu isto kot naša Družba.

Torej na podlagi zagotovljene domovinske pravice v češki občini in na podlagi prispevka češkemu šolskemu društvu je dobil dr. Ascoli avstrijsko državljanstvo. Ko pa je imel to, mu seveda ni bilo prav nič več na poti do ravnateljstva tržaške mestne bolnišnice. Gospod župan, oziroma gospod podžupan je dal imenovanje ravnatelja na dnevi red prve seje, to se pravi, ta je seje, in tako je bil torej v predsedniški tajni seji mestaega občinskega sveta imenovan za ravnatelja mestne bolnišnice „vele- in samoitalijanske“ tržaške občine včerajšnji renjikolet in današnji češki občan in podpiratelj slovenske šolske družbe, dr. Giulio Ascoli.

Kakor smo rekli, je imenovanje dr. Ascolija pobudilo po vsem mestu veliko presenečenje, največje pa med tržaškimi zdravniki in to posebno onimi, ki so nameščeni v mestni bolnišnici. Saj je vendar med tržaškimi zdravniki domačini lepo številno odličnih strokovnjakov, ki bi bili morda sposobnejši za vodstvo bolnišnice kot pa iz Italije poklicani dr. Ascoli, ki ga je na tak izreden način protežirala laškoliberalna kamora; a vendar ga magistratna gospoda ni našla med domačini moža, ki bi bil vreden te službe. Kakor smo izvedeli, je zlasti veliko razburjenje med zdravniki, ki so nameščeni v bolnišnici, in po mestu se je celo raznesel glas, da se je med bolnišničnimi zdravniki pričela živahna agitacija, da vsi skupaj odpovedo službo.

Ali ta vest odgovarja resnici, ne moremo ugotoviti, toda če je resnična, jo moremo vsaj z ene strani le odobravati, kajti bila bi v resnici zgolj protest proti grdi korupciji, ki jo uganja laškoliberalna kamora v tržaški občini, protest, za katerega je upati, da bi dosegel dober uspeh.

Dr. Ziliotto proti — dru. Ziliotto! Na kongresu italijanskih dijakov v Zadru je seveda nastopil tudi zaderski župan, dr. Ziliotto, z govorniškim ekscesom, v katerem je besno pobijal historično in sodobno resnico glede narodnega značaja Dalmacije in dejanskih razmer v tej pokrajini. Tudi on je dal intonacijo za krike po zaderskih ulicah o italijanski Dalmaciji! Zaderski „Narodni list“ meni, da se govor zaderskega župana na kongresu italijanskih dijakov more razumeti edino le po duševnem razburjenju vsled raznih dogodkov, ker je v tako drastičnem protislovju z resnico, poznano vsakomur. Krik, da je Dalmacija italijanska zemlja, je tako grotesken, da ni dostojen človeka, ki hoče biti — resen. Pa je tudi res: če hoče kdo deželo, v kateri tvori italijanski živelj še ne dva odstotka prebivalstva, proglašati za italijansko — tak človek ne more biti normalen. „Ako je mislil — pravi rečeni list — da zadostuje že ta fraza, da pred vnanjim svetom, pa tudi pred posablenimi gosti, pokaže poraz, ki ga je ob tej priliki doživel o umetno italijansko — potem je zgrešil resnico, ker ob tej se domijo vse jalove retorike“.

Bodočnost Dalmacije je v hrvatsstvu, v Slovanstvu — in v tem je tudi bodočnost Zadra. To resnico, ki temelji globoko v dejanskih razmerah, so o priliki italijanskega kongresa impozantno manifestirali in afirmirali združeni Hrvati in Srbi. Ali to resnico je svojedobno priznal na važnem mestu in ob važni priliki tudi — dr. Ziliotto (!), ko je leta 1906. v deželni zbor dalmatinskega izustil besede: „Nol italiani comprendiamo che il nostro avvenire è fra gli slavi, desideriamo che esso sia con gli slavi“. Po slovenski: Mi Italijani umejemo, da je naša bodočnost med Slovani in želimo, da bodi med Slovani!

V letu 1906. je torej dr. Ziliotto kompromitiral to resnico, da namreč dalmatinski Italijani žive med Slovani, da je torej Dalmacija slovenska zemlja, sedem let potem pa je rjovel proti njej in trdil — nasprotno! Dr. Ziliotto proti dru. Ziliotto! Je-li to dostojno resnega človeka?! Njegov nastop povodom kongresa je bila torej nevredna pajacada, kakor je pajacada vsa italijanska politika v naših pokrajinah. Tem bolj je obžalovati, da ljudje, ki hočejo veljati za resne — n. pr. avstrijski državniki in diplomatje — smatrajo to za ... resno stvar!

Veliko medaljo od tržaške laškoliberalne kamore si je zaslužil ob začetku novega šolskega leta neki veleprosvetljen in velemoder človek v Lonjerju, prosvetljen po svojih mislih menda za to, ker ima tuptam opraviti kaj s kako svetliko. Ta človek je namreč vrtal toliko in toliko časa, da je premočil starše peterih deklic, ki so pohajale katinarsko šolo, da so jih vpisali v italijansko šolo v ulici Kandler, kjer se seveda nauče veliko, veliko več, nego pa na slovenski katinarski šoli. Da pa bo to tudi res, ve on človek sam po sebi najbolje, saj je pošiljal tudi svojega sina v šolo v ulici Kandler, kjer so ga izučili tako dobro, da zna sedaj imenito točki gramoz na cesti. Morda se tudi one deklice nauče tako

dobro, če ne drugega, pa vsaj zmerjati Slovence s „ščavi“, kar znajo tako imenitno vsi otroci italijanskih šol. Če se to zgodi, se bodo imeli starši onih deklic zahvaliti le onemu kamorajsko prosvetljenemu lonjerskemu modrjaku.

K poglavju o renjikoletih. Po zaslugi laškoliberalne kamore, ki vlada na tržaškem mestnem magistratu, so postali renjikolet že prava egiptovska nadloga za Trst. Kakor kobilice so se vrgli na tržaško mesto in ni ga skoraj podjetja, občinskega in zasebnega, da ne bi se v njem šopirilo toliko in toliko renjikolet in izpodjedalo domačine. Toda to še ni vse. Misli bi namreč človek, da vsaj tamkaj, kjer ima glavno besedo državna oblast, ne bo te renjikoletske nadloge, toda tudi pri takih podjetjih je marsikje več renjikolet nego domačinov. Pogledati je samo treba k „Avstrijskemu Lloyd“, ki doblja milijone in milijone letne podpore od države. Stotine in stotine renjikolet je zaposlenih pri Lloyd, ne da bi državna oblast le zmigula s prstom vsled tega, vkljub temu, da domačini zastopni prosi službe pri tem po državi tako bogato podpiranem podjetju. Pa pogledjmo še drugam, k podjetju, ki opravlja svoje posle naravnost za državo in pod strogim državnim nadzorstvom!

Glavni zastopnik c. kr. tobačne režije, ki ima v svoji oskrbi tudi ves prevoz izdelkov c. kr. tobačne režije, je tvrdka Carlo Fontana, katere lastnik je renjikolet, ki pa si je pridobil avstrijsko državljanstvo. Ta tvrdka, ki se torej izključno bavi z izdelki c. kr. tobačne režije, ki je obogatela s tem poslom, ki ga vrši pod nadzorstvom c. kr. finančne oblasti, ima zaposlenih kakih 50 do 60 ljudi in od vseh teh uslužbencev ni niti eden Avstrijec, temveč so izključno vsi sami — renjikolet. Popolnoma izključeno je, da bi sploh dobili pri tej tvrdki kak Avstrijec zaslužka. Pripetilo se je nekikrat, da so nevede sprejeli v delo nekoga domačina, a kakor hitro so mu prišli na sled, da ni renjikolet, so ga nemudoma odpustili.

Tako daleč smo torej, da domačin, Avstrijec ne dobi zaslužka niti tam, kjer gre za delo pri stvarih, ki tvore državni monopol! Če je še kaj pravice kje, bi c. kr. finančna oblast pač morala ukreniti vse potrebno, da ta tvrdka, ki opravlja vsa svoja dela za c. kr., torej državno tobačno režijo, nemudoma namesti v svojem podjetju izključno le avstrijske državljane. Ko bi se pa ta tvrdka ne hotela pokoriti tozadevnemu ukazu, je dolžna c. kr. finančna oblast, da jej takoj odvzame poverjeno zastopstvo c. kr. tobačne režije in žnjim združene prevozne in podobne posle, ter vse to izroči tvrdki, ki se zaveže, da bo v svojem podjetju zaposljevala edino le avstrijske državljane. V ostalem pa opozarjamo tudi c. kr. namestništvo prav posebej na ta slučaj, prav tako pa tudi poslance, da ga uporabijo v dokaz, kako je v Trstu poskrbljeno za avstrijske, kako pa za tuje državljane.

Slovenskim materam v okolici. Upam, drage slovenske matere, da ste slušale edino pravi svet naših listov ter poslate svoje slovenske otroke v slovensko šolo.

Povem vam lahko iz lastne izkušnje, da je dober uspeh pri otrocih za vse poznejše čase odvisen od tega, če so se učili v svojih prvih letih v materinem jeziku. Vsakega jezika se uče potem z lahkoto. Toda danes ni moj namen, da bi vam govorila o tem predmetu, ampak o nekem drugem. Opozarjati vas moram, slovenske matere v najbližji okolici Trsta, na neko drugo grdo napako.

Če gremo n. pr. po cesti ob tistih urah, ko gredo otroci iz šole, ali v šolo, spoznavamo kmalu že po znanjem, kateri otroci hodijo v slovensko šolo. Ne pravim, da so vsi, — dosti je lepih izjem, posebno glede deklic, — ali večina otrok, ki zahajajo v slovensko šolo, je v raztrganih, zamazanih oblekah, bosih, blatnih, da izgledajo kakor pravi cigani.

Vidimo včasih dečke v očetovih suknjah z rokavi, mnogokrat zasukanimi, a ker so še vedno predolgi, so mastni, da se kar gnušajo. Včasih drsa tak deček še težke, blazine očetove čevlje za seboj. A to sami otroci, ki obiskujejo slovensko šolo. Zakaj tako? Zato, ker naši ljudje mislijo, da je za slovensko šolo vse dobro, kar pa ni res. Če morajo otroci hoditi v italijanske ali nemške šole čisti, v čedni, celi, če tudi zakrpani obleki in obuti: zakaj bi ne hodili tako tudi v slovensko šolo?! Ali hočemo pri svojih narodnih nasprotnikih potrditi mnenje, da smo manj vreden narod že po tej zunanosti naših otrok?

Da jim v italijanskih šolah dajejo obleke in obuvalo, je le izgovor; vse leto vendar ne bodo oblečeni in obuvali vseh učencev!

Sama sem nekdaj slišala mater, ki je rekla: — Ah, jaz ga pošiljam rajši v slovensko šolo, saj ga lahko pošiljam bosega in takšnega, kakor že je!

To ni prav, ljube matere; slovensko šolo moramo prav tako spoštovati, kakor druge šole; spoštovanja pa ne kažemo do nje, če pošiljamo take otroke vanje. Zasmili se človeku tak otrok na cesti, a ob enem z

usmiljenjem se javlja graja na starše, posebno na mater.

Huda rana je to na našem telesu, a če jo zakrivamo, je ne ozdravimo.

Poglejte matere! Vaši možje — tudi tu je izjem in Bog obvaruj, če bi jih ne bilo! — dobivajo ob sobotah svojo tedensko plačo, ki pa jo potrošijo v soboto in nedeljo po nepotrebnem, njihovi otroci so pa bos, strgani, ker mati nima denarja za obuvalo in obleko. Po zimi ni takih otrok po cele tedne v šolo, ker po zimi vendar ne morejo pošiljati bosih, za čevlje pa ni, ker daje marsikak oče domov le toliko, da jih more mati za silo preživljati. Prav tako je s šolskimi potrebščinami. Dočim morajo po drugih šolah otroci imeti strogo vse, kar učitelj zapoveduje, odgovarjajo slovenski otroci kar drug za drugim, da mama nima denarja! In tako jim manjka zdaj zvezka, zdaj peresa in zopet ročnika, svinčnika itd.

Da je tudi učiteljem s tem oteženo delo in da uspehi ne morejo biti taki, kakor bi lahko bilo, to si lahko misli vsakdo.

Slovenske matere! Govorite resno besedo s takimi možmi, govorite druga drugu, budij zavedna manj zavedni, naj pošilja tudi v slovensko šolo svoje otroke dostojno oblečene in obute. — Ne delajte sramote slovenskim šolam in vsemu narodu!

Slovenska mati.

Grozni spomini na balkansko vojno. — Prijatelj našega lista nam piše: Pretekli teden je šel iz Reke po tržaški cesti postaven mož v črni, čedni obleki, s trdim kljukom. Hoja mu je bila trudna, komaj je hodil in z eno nogo je močno šepal. Obraz mu je bil prepadel, izmučen, opraskan, eno oko izdrt. Prašal sem ga, kam gre njegova pot. Odgovoril mi je v slabi nemščini (znal je tudi hrvatski), da gre v Trst na bolgarski konzulat. Zdal je bil v Reki, ali tam so ga poslali v Trst. Rekel je, da je ubegel bolgarski častnik. Nisem veroval, ali pokazal mi je dekret in prepričal sem se, da je res častnik.

Povedal mi je naslednje:

„Ušel sem iz krvavega klanja in prišel sem srečno v Reko. Hotel sem raje poginuti na cesti, kakor pa v vojni, v klavnicah. V klavnicah v Reki pa nočejo sprejemati beguncev in so me poslali v Trst. Zdal grem v Trst. Imam še 10 ur hoda. Ne vem, če premorem to hojo. Pa naj poginem raje na cesti, kakor v vojni. Samo pogledajte moje spomine iz vojne“.

In pokazal mi je izdrti oko in roko z veliko, še ne zaceljeno rano. Na nogi pa je imel veliko luknjo od krogle, zakrito z zardeno črno krvjo, okoli luknje pa vse otečeno, rdeče meso.

Groza me je obšla! Oh, kako že pravi narodni izrek: „Ne daj Bože, koliko se trpeti može“.

In v takem stanu hoče še prehoditi pot do Trsta! Rekel sem mu, naj se peje, da mu plačam jaz! „O, nočem se pejati: imam denar. Ako poginem, me ne bo treba transportirati v smrt na Bolgarsko“. Imel je res še 3 bankovce po 50 kron in drobca — in hodil je peš iz Reke v Trst. Menda je revež zbledel od napora in grozote vojne. Kaj se je zgodilo z revežem potem, mi ni znano.

Domačin, umikaj se renjikoletu. Dognali smo, da je naš magistrat deloma pred osmimi dnevi deloma pa teh zadnjih par dni odslovil — češ, da ni dela — 8 delavcev, ki so bili zaposleni z raztrošanjem gramozu po cestah v okrožju Sv. Jakobskem. Za četvorico teh smo doznali tudi imena. Ti so: Ivan Serian iz Sv. Križa, Ivan Olivo iz Furlanije, Viola, in Anton Dlena, vsi iz Furlanije. Tudi ostali štirje so sami avstrijski podaniki.

Pomanjkanje dela! Dobro! Ali zelo, zelo čuden slučaj je to, da so posledice kar hkratu nastopivšega pomanjkanja dela zadale samo avstrijske podanike. Renjikolet niso odpustili nobenega. Nič manjše zanimanje in karakteristično dejstvo je, da so izgubili delo tudi delavci furlanske narodnosti, iz česar sledi, da v našem Trstu, na občinskih delih, tudi Furlane postavljajo avstrijsko državljanstvo za renjikolet!

Kje naj vzamemo besede, ki bi primerno označile te razmere: ne le predrznost naših občinskih administratorjev, ampak tudi ... nu, kako bi rekli, da ne ozlovolimo gospoda državnega pravdnika?! Nu, recimo: nebeško potrpežljivost tistih faktorjev, ki imajo menda vendar neke dolžnosti do lastnih državljanov in do lastne države! Mari pa so ti faktorji res že priznali tržaški kamori svojstvo države v državi, da je naš Trst nekako eksteritorialen, kamor ne sežajo avstrijske pravice in avstrijski interesi ... ?!

Čilji Italije. Zagrebški „Pokret“ je te dni v posebnem članku branil navedbe tržaškega namestnika proti nameščenju renjikolet. Pripoveduje, kako je italijanski kapital poplaval vso Črnogoro in Albanijo in kako bi hotel zagospodarovati tudi v Srbiji, in zaključuje: Italiji gre sedaj za industrialno in intelektualno osvojevanje Balkana, a ni se odrekla tudi nade, da si zopet prisvoji nekdanjo posest Venecije: Istro in Dalmacijo! Ako bi se jej posrečilo, da s svojim kapitalom doseže premoč na Balkanu in da si sčasoma

osvoji južno Albanijo, bi zašli mi v zares lep položaj! Tu ni druge rešitve, nego da se zadovolji narodnim idealom našega naroda. Potem bi se skrčile razne pretenzije na naše obali in naša obramba bi bila laglja in bolj opravičena. Ako se sedaj ne stopi proti temu zlu v njega korenu, pozneje ne bo več časa za to. To uvidevajo Slovenci in vsi južni Slovani, ko zahtevajo izvedenje Hohenlohevih naredeb, ki so tako naravne in zakonite, da bi jih ne trebalo niti braniti, a kamoli grejati, kakor dela to kratkovidno nemško-avstrijsko časopisje.

V otroški vrtec pri Sv. Mar. Magd. Zgornji je bilo vpisanih letos zelo veliko otrok. Starši, ki so večinoma iz delavskih slojev, se izgovarjajo, da morajo matere ravno ob času, ko otroci zapuščajo dopoldanski pouk, namesto da bi jih spremljali domov, nositi obed svojim možem na delo in bi bili otroci prepuščeni samim sebi na cesti in doma. Temu vzroku je pripisati letošnji maloštevilni obisk našega otroškega vrtca. Odbor magdalenske podružnice CMD je po daljšem poizvedovanju in posvetovanju prišel do sklepa, da bi se odprglo temu nedostatku edino na način, da bi otroci ostajali ves dan v otroškem vrtcu ter dobili tudi hrano. Toda odkod pa dobiti za to potrebna sredstva? S poizvedovalnostjo in dobro voljo bi se dalo tudi to premagati. Naj se le vsi zavedni Magdalenci vpišejo kot člani podružnice CMD z 2 K na leto, naj ob vsaki priliki nabirajo darove za pod učnico ter se v največjem številu udeležujejo podružničnih prireditev: pa se bo dala premagati tudi ta težava.

In ravno jutri, v nedeljo, 21. t. m., naj stori vsak svojo narodno dolžnost, da da se udeleži koncerta naše podružnice. Priskočimo na pomoč vsi, da se čimprej uresniči želja naša in naša.

Koncert se bo vršil na vrtu „Obrtniškega društva“ pri Sv. Ani in se začne ob 4 popoldne. Ples na prostem bo trajal od 7 do 11 zvečer. V ponedeljek bo tudi istotam ples od 7 do 11 zvečer. Pri koncertu sodeluje vrtlo pevsko društvo „Slava“. V slučaju slabega vremena se koncert preloži na naslednjo nedeljo, 28. t. m.

Slovenskim starišem, ki so hoteli poslati svoje otroke k telovadbi k „Sokolu“, natanjano, da zaenkrat Sokol v Trstu („Narodni dom“) vsled nevdržljivo slabih telovadnih prostorov, v katerih je opustil svo telovadbo, ne sprejema naraščaja. P. n. starši so naprošeni, naj pošljejo svoje otroke k najbližjim drugim sokolskim društvom v Trstu.

Osrednji vsedijaški podporniški odbor v Ljubljani prosi vse tovariše, kakor tudi cenj. gospode in gospice, ki smo jim poslali nabiralne pole, da nam jih do 30. t. m. vrnejo na ljubljansko podružnico Jadranske banke, in sicer tudi prazne, da se izognejo eventualnim slinostim in nam ne onemogočijo podati javnosti natančnega vpogleda v uspeh naše akcije. Dalje prosimo, da nam natančno poročilo o zaključku prireditve, kakor tudi naslove gošpodov, oziroma tovarišev, ki bi bili voljni še zbirati potom pol, pošljete na naslov tajnika K. Luschitzky-ja, Elizabetna c. 6. II. Ljubljana.

Trgovski tečaj za deklice, ki ga prireja „Trg. izobr. društvo“, se odpre 1. oktobra.

Sprejemajo se deklice v starosti od 13 let dalje, ki imajo dovršeno ljudsko šolo. Plačuje se mesečno K 430. Pouk se vrši vsak dan; ob katerih urah, se naznani pozneje. Poučujejo se najpotrebnejši trgovski predmeti, nadalje tudi slovenski, nemški in italijanski jezik. Tečaj obstoja iz dveh letnikov.

Vpisuje se pri g. St. Detelu, tajniku „Trg. obrtne zadruge“ vsak dan od 8—9 popoldne ul. S. Francesco šte. 2. Učenke, ki so završile I. letnik, se morajo istotako javiti.

Poučen kmetijski izlet v Poreč! — Jutri, v nedeljo, priredi „Tržaška kmetijska družba“ poučen kmetijski izlet v Poreč ter vabi okoličanske kmetovalce in prijatelje kmetijstva k obilni udeležbi. Tam si oglemo raznovrstne gospodarske znamenitosti, kakor deželno kmetijsko šolo, vinograde, razna vzorna posestva, klet kmetijske šole, eno izmed največjih in moderno urejenih na našem jugu, in mnogo drugega, kar bo posebno zanimalo naše vinogradnike. Skupen odhod z brzoparnikom (ki vozi v Puljo) ob 7:30 zjutraj od pomola pri ribjem trgu. Zlet se vrši ob vsakem vremenu.

Glasbena šola podružnice „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes, v soboto, popoldne od 3 do 4 in jutri, v nedeljo, od 10 do 11 dop. je zadnjič vpisovale v glasbeno šolo. Redni pouk se prične v ponedeljek, dne 22. t. m. — V interesu rednega pouka je, da se gojenci pravo-

Turške srečke

so najbolj zanimiva toerija, kajti vsaka srečka mora zadeti! Prospekti razpošilja Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

časno vpišejo in tako oddele takoj v začetku svojim učiteljem in da dobe reden urnik.

Vpisovanje se vrši v ul. S. Frančiška št. 2, I. Vpisalna znaša 2 K, ukovina pa 5 K na mesec.

„Pika“. Številka 11. tega edinega slovenskega humorističnega lista izide danes popoldne. Od občinstva je odvisno, da se list čimprej razširi in izpopolni, kolikor še ni na višini, ki bi jo izdajateljstvo samo rado doseglo. Dobiva se po vseh tobakarnah. Kupujte jo in razširajte.

Slovensko gledališče v Trstu.

Letošnja gledališka sezona se začne v nedeljo, dne 28. septembra, z izbrano dramo mladega hrvatskega pisatelja Srdjana pl. Tucića „Golgota“, ki je v Zagrebu pri svoji premijeri dosegla sijajen uspeh. Pri nas nastopijo v tej drami naši najboljši igralci in se ob tej priliki tudi novoangl. žirana članica našega gledališča, gospa Mitrovičeva prvič predstavi našemu občinstvu.

Intendanca vabi vse p. n. gospode lanske abonente, da tudi letos ostanejo zvesti slovenskemu gledališču. Abonement je veljaven za dramo, opero in opereto in dobe letošnji abonenti vse opere in operete kakor tudi drame v abonementu. Cena je zelo nizka in se plača za vseh 25 predstav: sedeži I. vrste po 10 K mesečno, II. vrste po 8 K mesečno in III. vrste po 6 K mesečno.

Kdor se želi abonirati, naj se oglasi pri režiserju g. Dragotinoviču.

Intendanca upa, da slovensko občinstvo, ki resnično ljubi svoje gledališče, z veseljem pozdravi novo sezono in s polnoštevilnim aboniranjem podpre vodstvo, da bo moglo uresničiti svoje stremišenje v povzdigo našega Talijanskega hrama.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

Gledališče „Politeama Rossetti“. Danes zvečer ob 8 se otvori operna sezona z Massenetovo „Manon“.

Varieté gledališče „Eden“ se kot tako letos ne otvori, pač pa se bodo vršile dnevno kine-variété predstave, ki bodo trajale čez eno uro, in sicer od 5 pop. naprej. Cene so zelo nizke.

Tržaška mala kronika.

Trst, 19. septembra
Nezvesta služkinja. Pri mestnem učitelju Arturju Dezorzu, stanujočem v ul. Ugo Foscolo št. 31, je bila uslužbena kot služkinja 18letna Marija Benussi iz Vodnjana. Včeraj je pogrešila njen gospodar denarnico, v kateri je imel 205 K. Iskali so in iskali denarnico in so jo končno našli skrito pri služkinji. Dezorz je ovdal stvar policiji in tatca je bila aretirana.

Zopet vlom v tobakarno. Včeraj so neznan tatovi zopet vlomili v neko tobakarno in sicer ob belem dnevu. Zgodilo se je to na cesti pri Sv. Andreju št. 36. Prodajalka je za par minut odšla iz tobakarne, v tem pa so tatovi vdrli s pomočjo ponarejenih ključev v tobakarno ter odnesli 80 K denarja in za 70 K kolekov.

Poskušeni samomor. 20letna Frančiška Hrovatin je danes jutraj v bližini vojaškega kopališča spila radi nesrečne ljubezni steklenice kisove kiseline. Poklicali so takoj rešilno postajo, naka so jo odpeljali v bolnišnico, kjer se nahaja sedaj v oskrbi.

Izseljenca je okradel. Sročil se je nekemu galiskemu izseljencu, ko je šel po ul. Pivanello, približal neki neznanec in mu ukradel listnico, v kateri je imel mož vse svoje premoženje, 280 K. Ubogi človek je ves obupan naznanil stvar policiji, toda prečičan je lahko, da denarja ne bo videl več.

Priporočljiv učenec. Pri mesarju Antonu Polju, ki ima svojo mesnico v ulici Giulia, je bil za učenca 18letni Ivan Stellan, ki stanuje v ul. della Guardia št. 11. Sročil pa Stellan ni bilo domov, in ko so šli povprašati h gospodarju, so izvedeli, da je Stellan ukradel iz denarnega predala v mesnici 25 K, vsled česar ga je dal gospodar aretirati.

Vlom v prodajalno. Danes ponoči, nekako okrog polne, je v ul. Giulia služboval stražnik, ko je šel mimo trgovine z jestvinami, ki je last Alojzija Švaglja, zastal v trgovini sumljiv ropot. Stopil je vsled tega v bližnjo kavarno in od tamkaj telefoniral policijskemu komisarijatu, odkoder je hitro prišlo na lice mesta več policijskih organov pod vodstvom polic. nadof. cijala Guilina. Poklicali so gospodarja, ki je odprl trgovino, in potem je policija začela preiskavati. Za prodajalno mizo so našli stisnjenega k tlom fino oblečenega gospoda. Začeli so ga izprašavati, kaj je delal v trgovini, pa niso dobili iz početka nikakega odgovora od njega. Končno pa je le priznal,

da je prišel krast in da ni sam. Zato so preiskavali še dalje in so v resnici, našli v skladišču za trgovino še drugega tika, ki je bil skrit med vrečami.

V gospodarjevi pisarni so našli železno blagajno na tleh in bila je prevrtna že na širih krajih. Na bližnji mizi pa je ležal tih sveder. Manjkalo pa jima je ono ulomilno orodje, ki ga „strokovnjaki“ imenujejo „prasičjo mogo“, vsled česar nista mogla ulomiti navrtane blagajne.

Kakor je bilo torej razvidno, sta ulomila „delala“ že precej časa. In da bi ne opešala, sta se vmes krepčala z opolom in jajci. Priznala sta končno tudi, da sta imela še tretjega tovariša, ki ju je zaklenil v trgovino in potem zunaj stražil. Opazil je, da prihaja stražnik in ju je tudi opozoril na to; toda niti pa nista imela več časa.

Lopovi bi bili napravili s svojim ulomom, če bi se jim bil posrečil, še dosti dober posel, kajti v blagajni se je nahajalo okrog 4000 K.

Aretrana vlomilca sta 26letni Anton Kuljak, Tržačan, težak, stanujoč v ul. Molin a vento št. 18, ki se nahaja pod posebnim policijskim nadzorstvom, in pa 27letni Fran Amy, rodod iz Marsilje, artist, ki je bil lani obsojen pred tržaškim porotnim sodiščem, če se ne motimo, zaradi vloma v neko grobnico pri Sv. Ani, in bil potem izgnan iz Trsta. Povrnili pa se je zopet v Trst in je stanoval pod napačnim imenom Ivana Bonisonija v ul. Farneto št. 25.

Izpred sodišča.

Kontrolor okrajne bolniške blagajne pred sodiščem.

Kazenska razprava, ki se je včeraj vršila pred tukajšnjem sodiščem na tožbo kontrolorja okrajne bolniške blagajne Rožeta, proti podpredsedniku ZJŽ Ivanu Bufonu, je bila dokaj zanimiva. Rože je tožil Bufona, češ, da mu je v neki gostilni očital, da je špijon, da kar uganja kot kontrolor okrajne bolniške blagajne, da je prava lumparija in svitarija, da naznanja brez pravega razloga učlanjene delavce okr. bol. blagajne in s tem škoduje delavstvu. Na razpravi je Rože z ogorčenjem zavračal ta očitanja in je opozarjal na razliko med okrajno bolniško blagajno in med „slovenskimi društvi“. Obtoženi Bufon, ki ga je branil dr. Josip Maudič, je potom dveh prič dokazal, da je gospod kontrolor res ovdal dva člana, enega zato, ker je doma kahal nekaj pri ognjilšču, drugega pa zato, ker je popravljal neko uro. In glej! Sodnik je popolnoma oprostil od obtožbe Bufona in obsodil kontrolorja v povračilo pravnih stroškov. Mislimo, da je s tem zadostno karakterizirana okrajna bolniška blagajna in njen kontrolor.

Društvene vesti.

Barkovljanska in rojanska ljudska knjižnica. Cenjene čitatelje prosimo, da bi nemudoma vrnili izposojene knjige, ker se knjige nujno potrebujejo za izmenjavo obeh knjižnic. Barkovljanski čitatelj lahko puste knjige v tobakarni tamošnjega „Narodnega doma“.

Šentjakobška Čitalnica priredi jutri v dvorani „Kons. društva“ pri Sv. Jakobu plesne vaje in ples. Začetek ob 8 zvečer.

Pevsko društvo „Kolo“. — Društveni pevovodja se je povrnil ter se prično redne pavske vaje. Ker se prične tudi z novimi zbori, je želeli, da se vsi člani vaj redno udeležujejo. Prva vaja je nocoj točno ob 9.

Nar. delavska organizacija.

Skupina delavcev v plavžih. Danes, v soboto, ob 7 zvečer shod za delavce iz plavžev, in sicer v „Gospodarskem društvu“ v Štednju.

„Zveza jugoslovanskih pekarskih pomočnikov“ sklicuje za nedeljo, ob 9.30 popoldne društven shod z dnevnim redom: „Posredovalnica dela in zadeve organizacije“. — Shod se bo vršil v društveni dvorani NDO, ul. Sv. Frančiška, 2.

Delavci trž. tehn. zavoda pri Sv. Andreju so vabljeni, da pridejo v velikem

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes, v soboto, dne 20. t. m., od 9—12 predpoldne:

Chiffonniers, umivalniki, nočne omarice, omare s 4 in 6 predali, miza, stolice, slike, mizice, postelje, ameriška pisalna miza, blagajna, „National“-knjižnica, dolga klopi, avtomatni igralni stroji, divan, naslonjači in toletne potrebščine.

Od 3—6 popoldne:

Trgorske knjige, papir, zavitki, cigaretni ovitki, svinčniki, držala, knjižice, črnilo, šolske torbe, peresa, razglednice, podobice, slovenske slovnice „Hošek“.

POHISTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIM CENAM
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MARGANTON - TRST

Mnenje gosp. dra. H. Kremerja splošne klinike na Dunaju.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Zahvaljujem se Vam za doposlani vzorec vašega ŽELEZNATEGA KINA VINA SERRAVALLO; Vaše vino je brez dvojbe eden najmočnejših tonikov in najboljših okrepčilnih sredstev kar jih jaz poznam. Jaz bom vedno s svojimi skromnimi močmi podprl Vaš izdelek.

DTNAJ, 22. januarja 1912.

Dr. H. KREMER.

Odlikovana pekarna in slaščičarna Vinko Škerk - Trst

Trikrat na dan svež kruh. Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bonbonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krogantov in vse predmete za peči. Najfiniša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Fina inozemska vina in likerji v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdelujejo s higijeničnim električnim strojem.

Brvečlin frizer za dame
And. Rojic, Trst
Via Aquedotto 20.
Priporoča se gospodom za dobro in higijenično postrežbo.
Damam se priporoča za moderno friziranje, glavoprajanje, barvanje i. t. d.
Vsakovrstna lasna dela se izvršujejo dobro in točno!

Jos. König nemški zobotehnik

Trst, ulica San Nicolò št. 18./II.
Sprejema od 10 do 1 in od 3 do 8 popol.

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11—12
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Paroplovna družba D. Tripovich & Ci., Trst

Ekspresna vožnja Trst - Benetke

in nazaj. — Prevož v treh urah.

ODHOD iz TRSTA vsak dan ob 8 jutraj.
ODHOD iz BENETEK ob delavnikih ob 2 popoldne — in tudi:
ODHOD iz TRSTA vsako soboto ob 2 pop. in vsako nedeljo ob 4 popoldne.
ODHOD iz BENETEK vsako nedeljo ob 8 zj. in ob 8 zv. in vsak ponedeljek ob 8 zj.

NB. Povratek je možen tudi z nočnimi Lloydivimi parniki.
Nedeljska izletna vožnja Vsako nedeljo se izdajajo posebni vožnji listki za izlet Trst-Benetke in nazaj po znižanih cenah za sledeče vožnje: iz Trsta v nedeljo ob 8 zj. in povratek iz Benetek v nedeljo ob 8 zv., v ponedeljek ob 8 zj., ob 2 pop. in opolnoči. — Povratek opolnoči z Lloydovim parnikom.

Iz Trsta v Jakin - Rim - Neapelj.

ODHOD iz TRSTA vsako sredo ob 7.15 zjutraj; iz JAKINA vsako sredo ob 9 zv. Prevoz čez morje iz Trsta v Jakin ali obratno v 9 urah.

Poleg tega: iz TRSTA v JAKIN: vsako soboto ob 4 popoldne.
iz JAKINA v TRST vsak ponedeljek ob 4 popoldne.

Pojasnila, prospekti, vožnji listki pri družbi v Trstu, Piazza della Borsa 12 in njenih raznih zastopstvih v Trstu in zunaj.
Družba si pridržuje izpremembe v smislu prometnega opravilnika.

Pozor! NAZNANILO! Pozor!

Podpisana naznanjata slavnemu občinstvu, da sta prevzela dobroznano

ŽGANJARNO

g. B. Gradeniga, Campo S. Giacomo 17.

Ker je ta edina slovenska žganjarna pri Sv. Jakobu, se priporoča slavnemu občinstvu za nadaljni obisk
ANTON KARL SOSIČ.

Vsem : gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist družbi sv.
Cirila in Metoda!

število na društven shod, ki bo danes, ob 7 zvečer v društvenem prostoru NDO pri S. Jakobu. Na shod vabimo vse slovenske delavce omenjenega zavoda, posebno pa kvalificirane, mehanike itd.

Skupina c. kr. javnih skladišč ima svojo redno odborovo sejo danes v soboto, dne 20. t. m. ob 7.30 zvečer v društvenih prostorih.

Deželni izvrš. odbor NDO. Danes, v soboto, ob 8 zvečer izredna odborova seja.

DAROV.

— V počestitev spomina uzornega mladeniča Karla Učakarja daruje g. Srečko Bartel 10 K za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Denar izroči darovatelj podružničnemu blagajniku. — V isti namen daruje uradništvo „Trgovsko-obrtna zadruga“ K 20, ga. Bičkova pa K 5. Te dve svoti ste naloženi v TOZ. — Nadalje so darovali v isti namen in za isto podružnico K 10, gosp. Gracijan Stepančič, g. Celestin Sirk 10 K, gosp. Peter Jeraj 2 K.

Vesti iz Goriške.

Nemška nesramnost. Nekaterim nemškim železničarjem v Gorici, najbrže na mig z znane strani, je prišlo na misel, nastopiti proti slovenskemu zdravniku, dr. Ernestu Dereani, ki je tudi železniški zdravnik, češ da je pristranski in da je na dan 7. septembra nastopal proti njim. Dr. Dereani seveda ni pristanski v svoji zdravniški službi, marveč enak nasproti vsem, in na dan 7. septembra ni storil nič takega, kar bi moglo razburiti gospode nemške železničarje. Toda jezo kuhajo ti Wieserjevi hlapci in se hočejo znebiti nad najbližnjim. Sklicali so v torek zvečer shod v gostilni pri Tiroicu v Pokopališčni ulici, ali zborovati tam niso mogli, ker je bila gostilna zasedena po Slovencih. Tako se jim je godilo tudi v neki drugi gostilni. Končno so morali opustiti shod. Morda so se morda potem med seboj na kolodvoru. Ta drznost gre že čez vse meje in se jej moramo upreti z vso silo. Na sredstva moramo pozabiti, da pogazimo nemško nesramnost in predrznost v Gorici.

Iz Rihemberka. Naša podružnica CMD priredi jutri, 21. t. m. javno tombolo. I. čimkva 60 K, II. 40 K, tombola 100 K. Obenem priredi podružnica skupno s telovadnim društvom „Sokol“ cvetlični dan. Ta dan je tudi naša starodavna „berdimska“ kvaternica. Odbora vabita narodno zavedno občinstvo k obilni udeležbi, posebno pa z ozirom na blagi namen: za rešitev naše dečel! Obenem priredi društvo „Sokol“ plesno zabavo v zaprtih prostorih pri Gerzeju. Svirla bo narodna godba društva „Škoti“ iz Šmarji. Začetek tombole točno ob 3.30 popoldne. Pred in po tomboli bo ples.

Iz Vipavske doline. G. K. P. je s svojo kolobocijo v „Soči“ od dne 16. t. m. dokazal, da zaspanim tudi najvestnejša poročila nič ne koristijo, če jih ne znanjo, ali pa nečelo točno očitati. — Po Vipavskem murgoli kupcev za mošt, vendar ni nikakršnih znatnejših sklepov, kakor da bi ne bili tik pred trgatvijo.

Če ostane letos preveč mošta doma, naj dolži g. K. P. svojo dražbarijo ter naj skrbi, da pridejo kasneje kupci po vino v taki meri, kakor so prišli na vabila raznih Eftejev po mošt. — Capito, g. K. P.?

F. B.

Iz Pliskovice. V tukajšnji občini so pridelali lanskega leta mnogo in prav dobrega terana, katerega so večinoma izvozili v Trst, pa tudi nekaj malega po Krasu. Letos je napravila toča in gniloba nekoliko škode, vendar je grozdje precej dozorelo in kaže, da bo pridelek boljši od lanskega.

V tajniškem poročilu na glavni skupščini CMD smo čitali, da je tukajšnja podružnica CMD najvzornjša; pa še bolj bi bila lahko, da bi bili naklonjenejši oni činitelji, ki imajo glavno besedo v občini. V dotičnem odstavku je pomotoma zabeleženo, da ima Gabrovica 100 udov, a v resnici pa ima Pliskovica 100 in Gabrovica 30 udov, kar je za Gabrovico, kakor malo vasico, tudi častno število.

Podružnica NDO v Ajdovščini sklicuje javen ljudski shod, ki se bo vršil jutri, v nedeljo, 21. t. m., ob 4 popoldne v prostorih g. Bratine v Ajdovščini. Dnevni red: 1.) Razmere v Ajdovški predilnici. 2.) Raznoterosti. — Na shodu bodo govorili: dr. in dež. poslanec dr. Rybář, dr. Vekoslav Kisovec, nadučitelj Engelman. Delavci in delavke! Slovenski rojaki! Udeležite se v velikanskem številu tega važnega shoda!

Delavci v Volčjadrugi, ki se mislijo organizirati v „Narodni delavski organizaciji“, na blagoviljo priti jutri, v nedeljo, 21. t. m., ob 3 popoldne v gostilno „Kodermač“, kamor pride predsednik goriške podružnice „Narodne delavske organizacije“, tov. Perko, da se pogovori o ustanovitvi podružnice NDO za Volčjodrugo in o sklicanju javnega shoda. Stvar je važna, zato upamo, da se

delavstvo Volčjadrage odzove našemu vabilu.

Vesti iz Istre.

Z reške proge. V četrtek, ob 5 popoldne sem stopil na Reki v osebni vlak južne železnice, da bi se odpeljal. Ko je bilo dano znamenje za odhod, je vlak odšel s postaje, ali kar naenkrat je počelo dajati osobe na postaji znamenje „stoj“. Ko smo to mi potniki videli, smo začeli še mi mahati, sprevodniki trobiti na svoje trobente in mahati z zastavami. Ženske so začele kričati, otroci jokati, moški preklinjati. S takim peklenjskim vriščem in večina potnikov v največjem strahu, smo se peljali kakih 2 minuti daleč onstran prehoda, ne da bi se bil gospod strojevodja blagovill ozreti in videti ta znamenja.

Ko se je vlak ustavil v ozki soteski, kjer je na eni strani visoka stena, na drugi strani pa neki vrt z neko leseno ograjo, so ljudje začeli skakati z vozov na žive in mrtve, da so bili vozovi naenkrat prazni. Vsi omazani od blata in dežja, nekateri s pokvarjeno obleko, smo se nekoliko oddahnili od groznega strahu in smo čakali odrešenja, nekateri na ograji drugi na steni itd., dokler nismo izvedeli, da je bil zadnji voz avtomatično zavrt in da je bilo radi tega dano znamenje „stoj“.

Nekoliko osramočeni, a tudi pošteno jezni smo vstopili zopet v vozove; od strahu je pa vendar še vse trepetalo.

Ali ni to vendar preveč? Zadnji voz je avtomatično zavrt, vse trobi in kriči in daje znamenja, strojevodja pa komodno vozi, ne da bi se niti enkrat ozrl, ne da bi čutil zapreko radi zavrtiga voza! Ako bi bil ta slučaj osamljen, naj bi bilo, toda kolikokrat se to zgodi, ne da bi javnost izvedela. Naj bi dotični merodajni organi poučili vendar vlakovno osobe, osobito strojevodje, da naj opravljajo svojo službo, kakor gre.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. beseda. Manjšo likano beseda računat. Najmanjša pristojbina 40 v. Plača se takoj invariatnem oddelku.

Ples in plesne vaje priredi v nedeljo dne 21. t. m. Šentjakobika Oitalnica v dvorani Konsumnega društva pri Sv. Jakobu. Začetek ob 6 popoldne. 2092

Še 25 hl dobrega vipavca se dobi pri Viktorju Adamiču v Škrbin. 2092

Sobo z modernim komfortom (v sredini mesta) odda ugledna gospa. Ulica San Zaccaria 4, I. levo. 2091

Odda se lepa meblirana soba eventuelno tudi hrana. Cena zmerna. - Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 2092

Iščo se v bližini državne gimnazije lepo opravljena, zdrava soba s hrano za boljše osebo. Ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „Zdrava soba“. 2086

14-letnega učenca poštene družine sprejme takoj trgovina jestvin v okolici. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 2085

Iščem pridnega slovenskega čevljarja za vsakovrstno delo. — Pozzo bianco 8, Rehar. 2087

Priporoča Vam, Slovani, mizarsko delavnico v ulici Sette Fontane Chiadino in monte šte. 5 — Valentin Blažina. 2009

Proda se v ulici Giulia 23 (v zalogi olja G. Biaggini) črni sladkor avana po 96 vinarjev kg, jedilno olje po 88 vin. liter. 1994

Mlekarna z veliko razpečavo piva, vina, masla in drugo se proda radi odpotovanja za K 400.—. Pojasnila: Kolaršič, Kavarna Corso 9—11 in 3—6. 2117

Prazna soba s porabo kuhinje in meblirana sobica se odda takoj. Via Commerciale 9, pritličje. 2100

IVAN PARENZAN mesnica.

Dnevno sveže meso, dovoz z železnice. Razpošiljanje na dom po konkurenčnih cenah. — Priporoča se za obilen obisk. **Rojan, S. Marcora 1.**

V dobroznani mesnici

Valerio Demarchi

Trst — Piazza Barriera vecchia št. 9

se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in koštrunovo, jančje in kokošje meso. Postrežba tudi na dom. CENE ZMERNE.

... NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA v TRSTU ...

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

sprejema in obrestuje **vloge na knjižice po 4¹/₂—4³/₄—5⁰/₁₀**

Daje posojila na menjce in vrednote na mesečna ali tedenska odplačila. Eskomptuje trgovske menjice. Prodaja srečke na mesečne obroke.

SLOVENCI! Vaš narodni urar in zlatar

ALOJZ POVH

se nahaja na trgu Barriera 3.

Krojaškega pomočnika sprejme: Rupnik, Trst, ulica Geppa 10, I. : takoj. — 2075

Lekarna Brelih v Sežani

Ribje olje I. vrste I steklenica K 1'20. 3 stekl. po pošti vse franko 4'50 K.

Obliž za kurja očesa 20 vinarjev. — Neoporekljivo sredstvo. —

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGO

Trst, via S. Caterina šte. 1.

Zdravnik na notranje (splošne) bolezni: 8—9 in 2—3 in specializist na kožne bolezni (splošne) bolezni: 11—1 in 7—7¹/₂

LETOVIŠČE

Bohinjska Bistrica Bohinjsko jezero

v Triglavskem pogorju, na progi drž. železnice Jesenice—Trst, 3 ure oddaljen od Trsta; alpska klima, izborna voda, stanovanja v gostilnah, vilah in priv. hišah. Ugodne železniške zveze za izlete, gorske ture. Zmerne cene. Informacije in prospekti brezplačno. Prometno društvo v Boh. Bistrici.

... **ZAMENA.**

Sode 50-500 litrov od žganja in tudi nove; dve lahki polkriti kočiji in breg za 8 oseb proda, oziroma zamenja za brinje

J. OVEK v Kamniku (KRANJSKO).

Alia Città di Solingen

Vittorio e Erminio Zandegiacomo

Trst, ul. Ponterosso 4 (hiša Mordò).

Velika izbira nožičev. škarij, brivnih britev, brivnih aparatov vseh sistemov, aparati za lasé, predmeti za manecure, kuhinjski noži i. t. d.

Lastna delavnica brusača Corso št. 3.

Novo pogrebno podjetje, Trst

(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (TELEFON št. 14-02.)

Prevoz mrličev na vse kraje

Zastopstvo s prodajo pogrebnih predmetov: J. MRZEK, Opčine št. 170; T. VITEZ v nabrožini na trgu pri cerkvi; A. JAMSEK, pri Orenu (Noghere); F. BRNETIO v škodnju. Zaloga pristnih voščenih sveč lastnega izdelka.

Podjetje bogato preskrbljeno z najnovejšo opremo. Vozovi za veličastne sprejeme z bogato opremo in od najenostavnejših do najbolj luksurjoznih. Krasna izbira vencev iz umetnega, cvetja, biserov, kovine in porcelana, krste iz kovine in raznovrstne iz lesa, pajčolan obleke, obuvala itd. — Za poročence, birmance in druge svečanosti bogata izbira raznovrstnih, vencev in cvetlic voščenih in barvanih. — Vsi predmeti so stalno na razpolago. Stalne cene brez konkurence postrežba točna. Nočna naročila se sprejemajo v lastnih prostorih zaloge podjetja ul. Tesa št. 31. telefon 1402. Družabnik in upravitelj M. ŠTIBILJ

BERLITZ SCHOOL v Trstu.

420 podružnic. — Odlikovani jezikovni zavod, 20 profesorjev. — Zavod za prevajanje. — Uči se vsak jezik posameznika v skupinah ali pa na domu. — Glavni ravnatelj Comm. Berlitz v Parizu. Odgovorni ravnatelj v Trstu prof. Charles Mariotti. — Nemško, italijansko, francosko, angleško, hrvaško, srbsko, slovensko, špansko, rusko, švedsko, knjigovodstvo i. t. d. — Pojavila od 7—10 na večer v ulici Sanità 10, I.

Akademični slikar

Josip Vučetić

podučuje risanje in slikarstvo v svojem atelierju v Trstu, ulica Belpoggio 3a. (Hiša nova).

Krojačnica Vek. Terzo

Trst, ulica Fonderia šte. 4, I. n.

Priporoča se c. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovejšem kroju. Bogata izbira najnovejših angleških vzorcev. SVOJI K SVOJIM!

Salon za gospe

Pranje glave, česanje, barvanje las, izdelovanje in veliko skladišče lasuljarskih del, kakor pletenice, kroketi itd. Priporoča se p. n. gospem

A. ŠEBEK,

lasuljar, Trst, ulica G. Carducci šte. 9.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Cermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13. II. nadst.

Trgovci, peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročajte pri domači tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — Priporočam se vdan J. J. SUBAN, Trst, G. Vasari 10.